

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 18. september 2023
Kontor: Sikkerhedskontor I
Sagsbeh: Jeppe Haugaard Vandtved
Sagsnr.: 2023-0030-9052
Dok.: 2897359

Besvarelse af spørgsmål nr. 899 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 899 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 22. juni 2023. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Rosa Lund (EL).

Peter Hummelgaard

/

Michelle Argir Simonsen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 899 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”I et analysenotat fra Institut for Menneskerettigheder, ”Registrering af hadforbrydelser”, udgivet den 2. februar 2023 fremgår det tydeligt, at registrering af hadforbrydelser i det danske politis sagssystem er mangelfuld. Analysenotatet konkluderer blandt andet ”at det lave antal registrerede hadforbrydelser kan skyldes, at politiet ikke har pligt til at registrere, hvorvidt ofret selv oplever at have været udsat for en hadforbrydelse ved anmeldelse. Der er derfor risiko for, at adskillige sager registreres som almindelige forbrydelser uden hadmotiv.” I Sverige skal politiet, i forbindelse med at der optages rapport ved anmeldelse, angive, hvorvidt der kan være tale om en potentiel hadforbrydelse. I 2020 blev 6.301 sager registreret som en hadforbrydelse, og efterfølgende blev der i 54 % af sagerne identificeret et hadmotiv. Selv når man korrigerer for befolkningernes størrelse, registreres der betydeligt flere hadforbrydelser i Sverige end i Danmark. Derfor anbefaler Institut for Menneskerettigheder blandt andet, at ”Rigspolitiet får pligt til at registrere en sag som en potentiel hadforbrydelse, når en forurettet anmelder en sag som en hadforbrydelse.”. Hvad mener ministeren om alle fire anbefalinger i analysenotat fra Institut for Menneskerettigheder til at styrke registrering af hadforbrydelser? Herunder særligt at indføre en pligt i politiets sagssystem til at registrere en sag som potentiel hadforbrydelse?”

Svar:

1. Alle borgere skal føle sig trygge i Danmark. Dette gælder uanset seksualitet, kønsidentitet, hudfarve, tro eller handicap. Regeringen og myndighederne har derfor et vedblivende fokus på, hvordan vi kan forbedre indsatsen på hadforbrydelsesområdet, herunder i anmeldelsessituationen, så flere hadforbrydelser anmeldes, og mørketallet nedbringes.

Politiets og anklagemyndighedens indsats over for ofre for hadforbrydelser blev styrket med flerårsaftalen om politiets og anklagemyndighedens økonomi for 2021-2023. Styrkelsen er bl.a. sket ved bedre og mere oplysning om, hvornår en forbrydelse almindeligvis må anses for at være en hadforbrydelse, gennem udarbejdelse af informationsmateriale rettet mod ofre for hadforbrydelser samt organisationer mv., der rådgiver ofre for hadforbrydelser. Materialet ligger tilgængeligt på både Rigspolitiets og Anklagemyndighedens hjemmeside.

Herudover er politiets efteruddannelse i hadforbrydelser blevet styrket med henblik på at forbedre politikredsens håndtering af ofre for hadforbrydelser

i bl.a. anmeldelsessituationen og styrke den samlede viden om hadforbrydelser i politikredsene. Uddannelsen skal desuden medvirke til at sikre, at flere hadforbrydelser identificeres og registreres korrekt, således at der opnås et bedre datagrundlag på området. Samtidig har også anklagere, der beskæftiger sig med hadforbrydelser, fået mere viden om emnet. Konkret afholdt Rigsadvokaten den 3. juni 2021 en konference om hadforbrydelser med henblik på at sikre, at specialanklagere fik mere viden om emnet. På konferencen deltog bl.a. statsadvokaterne, Rigsadvokaten, Rigspolitiet og Institut for Menneskerettigheder.

2. Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigspolitiet, der har oplyst følgende:

”1. Rigspolitiet kan indledningsvis oplyse, at alle anmeldelser, som politiet modtager, registreres i politiets sagsstyringssystem (POLSAS). I forbindelse med optagelse af anmeldelse, eller snarest derefter, foretager politiet en afhøring af anmelder, herunder med henblik på at afklare, om der i sagen er omstændigheder, der kan indikere, at der foreligger et hadmotiv. Såfremt dette er tilfældet, eller sagens øvrige omstændigheder i øvrigt indikerer et hadmotiv, søger politiet i forbindelse med efterforskningen at belyse et sådant motiv nærmere.

Der blev i 2015 indført en monitoringsordning på hadforbrydelsesområdet, der blandt andet betyder, at alle sager om hadforbrydelser registreres i POLSAS ved, at sagen påføres en søgenøgle. Søgenøglerne påføres ved sagens oprettelse eller tilknyttes efterfølgende, hvis efterforskningen i sagen indikerer et helt eller delvist hadmotiv. En grundig afdækning og belysning af et muligt hadmotiv er en forudsætning for, at en eventuelt sigtet senere kan tiltales med påstand om strafskærpelse, jf. straffelovens § 81, nr. 6, hvorefter det ved straffens fastsættelse i almindelig skal indgå som skærpende omstændighed, at gerningen helt eller delvist har baggrund i andres etniske oprindelse, tro, handicap, seksuelle orientering, kønsidentitet, kønsudtryk eller kønskaraktistika eller lignende. Såfremt det under efterforskningen konstateres, at der ikke foreligger en hadforbrydelse, fjernes søgenøglen.

Med henblik på at understøtte monitoringsordningen samt at styrke politikredsenes kapacitet til at identificere, registrere og monitorere hadforbrydelser, har Rigspolitiet i juni 2023 opdateret ’Vejledning om registrering af hadforbrydelser’ og udarbejdet et nyt dataredskab til brug for politikredsene.

2. Det fremgår af ’Vejledning om registrering af hadforbrydelser’, at anmelders og/eller forurettedes egen vurdering af bag-

grunden for sagen, herunder tilstedeværelsen af et muligt hadmotiv, er væsentlig i vurderingen af, om en konkret sag skal registreres som en hadforbrydelse. Det beror dog på en samlet politifaglig vurdering, om en konkret sag registreres som en hadforbrydelse i POLSAS.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at der vil være tale om et grundlæggende brud med principperne for politiets registreringsmåde, hvis forurettedes egen vurdering af den kriminalitet, som vedkommende har anmeldt, uagtet den politifaglige og juridiske vurdering af gerningsindholdet, skulle være afgørende for politiets registrering i POLSAS.

3. Som nævnt indeholder straffelovens § 81, nr. 6, en opstilling af strafskærpende omstændigheder, hvorfor der ikke selvstændigt kan rejses sigtelse på baggrund heraf. Bestemmelsen citeres alene i forbindelse med nedlæggelse af strafpåstanden, når anklagemyndigheden vurderer, at der kan være tale om en hadforbrydelse, og bestemmelsen finder således først anvendelse, når en person kendes skyldig i et strafbart forhold begået ud fra et hadmotiv.

Da motivet for en strafbar handling i mange tilfælde først afdekkes tilstrækkeligt i løbet af sagens efterforskning, er det Rigspolitiets vurdering, at det ikke vil være hensigtsmæssigt systematisk at notere motivet i kvitteringen for modtagelse af en anmeldelse.”

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet endvidere indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten, der har oplyst følgende:

”Institut for Menneskerettigheders notat ”Registrering af hadforbrydelser skal styrkes” fra januar 2023 indeholder bl.a. en anbefaling om, at ”*Rigsadvokaten publicerer en praksisoversigt over anvendelsen af straffelovens § 81, nr. 6 (strafskærpende omstændighed), i lighed med den praksisoversigt, der i dag publiceres om straffelovens § 266 b (hadefulde ytringer).*”

Rigsadvokaten har den 12. juni 2023 offentliggjort en oversigt over domme, hvor straffen er skærpet efter straffelovens § 81, nr. 6, som følge af et helt eller delvist hadmotiv mod en bestemt etnisk oprindelse, tro, handicap, seksuel orientering, kønsidentitet, kønsudtryk, kønskaraktistika eller lignende.

Oversigten vil løbende blive opdateret med ny retspraksis.

Oversigten er offentlig tilgængelig, og den kan findes på anklagemyndighedens vidensbase.

Den 1. juli 2023 indførte Rigsadvokaten og de regionale statsadvokater desuden en midlertidig forelæggelses- og indberetningsordning. Ordningen indebærer, at alle sager, hvor der er nedlagt påstand om at skærpe straffen i medfør af straffelovens § 81, nr. 6, skal forelægges for statsadvokaterne inden ankefristens udløb med henblik på drøftelse af, om sagen skal ankes. Ordningen vil indtil videre løbe i et år, hvorefter Rigsadvokaten og statsadvokaterne vil tage stilling til, om der er behov for at forlænge ordningen. De nye tiltag har til formål at øge anklagerens kendskab til hadforbrydelser og forbedre overblikket over retspraksis på området.”

3. Den nuværende flerårsaftale for politiet og anklagemyndigheden, der udløber ved udgangen af 2023, indeholder således gode initiativer vedrørende hadforbrydelser. Der lægges i finanslovsforslaget for 2024 op til at forlænge flerårsaftalen, og dermed initiativerne i aftalen, med et år. Jeg deltager gerne løbende i en dialog om tiltag på hadforbrydelsesområdet, ligesom vi vil kunne se nærmere på området, når rammerne for politiets økonomi skal fastlægges i de kommende år.

Herudover udarbejder Justitsministeriet hvert år offerundersøgelsen ”Udsathed for vold og andre former for kriminalitet”, som bl.a. belyser befolkningens udsathed for tyveri, indbrud, hærværk, vold, voldtægt samt kriminalitet begået på internettet, herunder hadefulde ytringer på internettet. Ofre for hærværk, vold og hadefulde ytringer på internettet spørges om, hvorvidt hændelsen – ifølge dem – var motiveret af racisme, offerets seksuelle orientering eller kønsidentitet, religiøse overbevisning og/eller handicap. Rapporten ”Udsathed for vold og andre former for kriminalitet. Offerundersøgelserne 2005-2021”, der blev udgivet i januar 2023, indeholder som noget nyt et selvstændigt kapitel om hadforbrydelser. Offerundersøgelserne kan således supplere politiets data om registrerede hadforbrydelsessager.